

38.

Bölüm

YENİDOĞANLARDA COVID-19

Salih Çağrı ÇAKIR¹

1. Yenidoğan bebeklerde COVID-19 enfeksiyonu nasıl seyreder?
2. Doğumda, öncesinde ve sonrasında SARS-CoV-2 anneden bebeğine geçebilir mi?
3. COVID-19 olan anne bebeğini emzirebilir mi?
4. Yenidoğan bebekleri nasıl koruyabiliriz?

GİRİŞ

Yenidoğan bebekler, bağışıklık sistemleri henüz yeterince gelişmemiş olduğu için enfeksiyonlar açısından riskli bir gruptur (1,2). Annelerdeki COVID-19 enfeksiyonu yenidoğan bebekleri daha da riskli hale getirmektedir. Ayrıca yenidoğan bebekler etrafındaki hasta kişilere ve bakım sağlayıcılarına karşı savunmasız durumdadırlar. Yenidoğana özgü COVID-19 enfeksiyon klinik bulguları olmayıp nonspesifik semptomlar ile seyredebilir. Yol gösterici olarak öyküde COVID-19 enfeksiyonu veya şüphesi olan bir kişi ile temas önemlidir (1).

Neonatal COVID-19 enfeksiyonu ile ilgili veriler kısıtlı olduğu için edinilen klinik bilgilere göre oluşturulan rehberler sürekli olarak güncellenmektedir. Burada, yenidoğan COVID-19 enfeksiyonunun klinik seyri, bulaş ve korunma yolları, takip ve tedavisi hakkındaki bilgiler, güncel veriler ışığında sunulmaya çalışılmıştır.

¹ Uzm. Dr. Salih Çağrı ÇAKIR Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Neonatoloji Bölümü, salihcagri@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Ovalı F, Yenidoğanlarda COVID-19 Enfeksiyonları, *Anadolu Klin / Anatol Clin*, 25 (Supplement 1), 23-45. Doi: 10.21673/anadoluklin.708589
2. Erdeve Ö, Çetinkaya M, Baş AY, et al. The Turkish Neonatal Society proposal for the management of COVID-19 in the neonatal intensive care unit. *Turk Pediatri Ars*, 55 (2), 86-92. Doi: 10.14744/TurkPediatriArs.2020.43788
3. T. C. Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Çocuk Hasta Yönetimi ve Tedavi. (27/11/2020 tarihinde <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66342/cocuk-hasta-yonetimi-ve-tedavi.html> adresinden ulaşılmıştır).
4. Raschetti R, Vivanti AJ, Vauloup-Fellous C, et al. Synthesis and systematic review of reported neonatal SARS-CoV-2 infections. *Nature communications*, 11 (1), 1-10. Doi:10.1038/s41467-020-18982-9
5. CDC (2020). Evaluation and Management Considerations for Neonates At Risk for COVID-19 (27/11/2020 tarihinde <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/caring-for-newborns.html> adresinden ulaşılmıştır).
6. Amatya S, Corr TE, Gandhi CK, et al. Management of newborns exposed to mothers with confirmed or suspected COVID-19. *Journal of Perinatology*, 40 (7), 987-996. Doi: 10.1038/s41372-020-0695-0
7. Türk Neonatoloji Derneği (2020). COVID-19 (Sars-Cov2) Enfeksiyonu veya Şüphesi Olan Yenidoğan Bebeklere Neonatal ve Perinatal Dönemde Yaklaşım Önerileri. (27/11/2020 tarihinde <https://www.neonatology.org.tr/storage/2020/04/Untitled-attachment-00052.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
8. Tezer H, Bedir Demirdag, T, Novel coronavirus disease (COVID-19) in children. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 50 (SI-1), 592-603. Doi: 10.3906/sag-2004-174
9. Ulu E, COVID-19 Pandemisinin Yenidoğan Sağlığı Üzerine Etkileri. *Med Res Rep* 2020; 3 (Supp 1), 118-139.
10. Yee J, Kim W, Han JM, et al. Clinical manifestations and perinatal outcomes of pregnant women with COVID-19: a systematic review and meta-analysis. *Scientific Reports*. 2020 Oct, 10 (1), 18126. Doi: 10.1038/s41598-020-75096-4.
11. Fenizia C, Biasin M, Cetin I, et al. Analysis of SARS-CoV-2 vertical transmission during pregnancy. *Nature communications*, 11 (1), 1-10. Doi: 10.1038/s41467-020-18933-4
12. WHO (2020). Clinical management of COVID-19. WHO reference number: WHO/2019-nCoV/clinical/2020.5 (27/11/2020 tarihinde <https://www.who.int/publications/i/item/clinical-management-of-COVID-19> adresinden ulaşılmıştır).
13. Gokcay G, Keskindermirci G. Breastmilk and COVID-19. *J Ist Faculty Med*, 83 (3), 286-290. doi: 10.26650/IUITFD.2020.0025
14. Duran P, Berman S, Niermeyer S, et al. COVID-19 and newborn health: systematic review. *Rev Panam Salud Publica*, 2020 (44) e54. Doi: 10.26633/RPSP.2020.54
15. Terheggen U, Heiring C, Kjellberg M, et al. European consensus recommendations for neonatal and paediatric retrievals of positive or suspected COVID-19 patients. *Pediatric research*, 1-7. Doi: 10.1038/s41390-020-1050-z.
16. WHO (2020). Breastfeeding and COVID-19. WHO reference number: WHO/2019-nCoV/Sci_Brief/Breastfeeding/2020.1 (27/11/2020 tarihinde https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Sci_Brief-Breastfeeding-2020.1 adresinden ulaşılmıştır).
17. American Academy of Pediatrics Committee on Drugs. Transfer of drugs and other chemicals into human milk. *Pediatrics*. 108 (3): 776-89. doi: 10.1542/peds.108.3.776
18. Drugs and Lactation Database (LactMed) [Internet]. Bethesda (MD): National Library of Medicine (US); 2006-. Lopinavir. [Updated 2020 Jun 15].
19. T. C. Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Erişkin Hasta Tedavisi. (27/11/2020 tarihinde <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66926/eriskin-hasta-tedavisi.html> adresinden ulaşılmıştır).

20. T. C. Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Enfeksiyon Kontrolü ve İzolasyon. (27/11/2020 tarihinde <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66338/enfeksiyon-kontrolu-ve-izolasyon.html> adresinden ulaşılmıştır).
21. Martenot A, Labbassi I, Delfils-Stern A, et al. Favorable outcomes among neonates not separated from their symptomatic SARS-CoV-2-infected mothers. *Pediatric research*, 2020 Nov 3, 1-4. Doi: 10.1038/s41390-020-01226-3
22. Salvatore CM, Han JY, Acker KP, et al. Neonatal management and outcomes during the COVID-19 pandemic: an observation cohort study. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 4 (10), 721-727. Doi: 10.1016/ S2352-4642(20)30235-2